

Fréttabréf
DESEMBER
• 2023 •

USTEF

Gervigreind og höfundaréttur

Gervigreind hefur verið í umræðunni um árabíl og reglulega fréttist af framþróun og aukinni úbreiðslu hennar hvarvetna. Þann 29. september sl. stóð STEF – ásamt fleiri samtökum – fyrir málþingi um gervigreind og höfundarétt í Hörpu. Voru þar haldnir áhugaverðir fyrirlestrar og í kjölfarið hringborðsumræður með kunnáttufólki á sviðum tækni, fræða, lista og laga.

Markmið þingsins var ekki að tala niður eða hafna gervigreind, heldur að varpa fram spurningum og fræðast um möguleg framtíðaráhrif hennar á skapandi greinar. Þingið þótti vel lukkað og var aðsókn góð, svo mjög reyndar, að færa þurfti það í stærri sal en fyrirhugaður var.

Líflegar umræður urðu um hagnýtingu með hliðsjón af „þjálfun“ gervigreindar, nokkuð sem verið hefur í deiglu undanfarið, m.a. á löggjafarsviði ESB, sem hefur lögleitt ákvæði um texta- og gagnanám.

Í kjölfar þingsins sendi STEF frá sér ályktun, samhljóða ályktunum norrænna systursamtaka, sem ganga út á að tryggja að höfundarréttarvarið efni meðlima verði ekki hluti af þróun gervigreindar, nema afdráttarlaust samþykki þeirra liggi fyrir.

Um afstöðu STEFs og skilyrði fyrir texta- og gagnanámi má [fræðast hérna](#).

[Hér má sjá upptöku frá málþinginu](#).

[Hér má hlýða á viðtal](#) við framkvæmdastjóra STEFs um þingið og áskoranir gervigreindar.

Tónlistarmiðstöð orðin að veruleika

Stofnfundur Tónlistarmiðstöðvar fór fram í Hörpu þann 15. ágúst sl. Þar var fyrsta stjórn miðstöðvarinnar kynnt, en hana skipa Einar Bárðarson (formaður), Sólrún Sumarliðadóttir, Ásmundur Jónsson, Guðrún Björk Bjarnadóttir, Gunnar Hrafnsson, Páll Ragnar Pálsson og Sigrún Grendal.

Jakob Frímann Magnússon, sem fór fyrir starfshópi er annaðist undirbúning að stofnuninni, ávarpaði fundinn. Lilja Dögg Alfreðsdóttir, menningar- og viðskiptaráðherra, tók einnig til máls og mælti m.a. svo:

„Þetta er mikill gleðidagur og einstaklega mikilvægur áfangi fyrir tónlist og tónlistarfólk hér á landi. Þetta er löngu tímabært skref sem mun styrkja tónlistargeirann til framtíðar. Tónlistarmiðstöðin getur orðið einn af hornsteinum tónlistarlífs og -iðnaðar og það er mín von og trú að tónlistarsenan hér á landi muni blómstra sem aldrei fyrr.“

Á meðfylgjandi mynd gefur að líta stjórnarfolk og ráðherra á stofnfundinum.

Um hlutverk Tónlistarmiðstöðvar segir svo á vef ráðuneytisins:

Á árunum 2023-2025 er ráðgert að samtals 600 milljónir renni af fjárlögum til stofnunar Tónlistarmiðstöðvar og til eflingar sjóða tónlistar til viðbótar við þau framlög sem renna nú þegar til tónlistar. Tónlistarmiðstöð á að:

- vera samstarfsvettvangur atvinnulífs, hagsmunasamtaka, menningarstofnana, menntastofnana og stjórnvalda um stefnu og aðgerðir í málefnum tónlistar.
- hafa umsjón með rekstri og starfsemi tónlistarsjóðs.
- stuðla að kynningu, útbreiðslu og sölu á íslenskrí tónlist og nútóm og starfrækja nótnaveitu fyrir íslensk tónverk.
- veita tónlistarfólki og fyrirtækjum sem markaðssetja tónlist ráðgjöf og þjónustu, styðja útlutning á tónlist og stuðla að auknum samskiptum og tengslamyndun við erlenda aðila á sviði tónlistar.
- sinna afmörkuðum verkefnum tengdum rannsóknnum og tölfraði um íslenskan tónlistariðnað.
- styðja varðveislu menningararfleifðar á sviði tónlistar með ráðgjöf, fræðslu og þjónustu.

Dagur íslenskrar tónlistar 2023

Dagur íslenskrar tónlistar var skv. venju haldinn hátíðlegur þann 1. desember. Af því tilefni léku íslenskar útvarpsstöðvar að mestu leyti — sumar eingöngu — íslenska tónlist þann dag.

Nemendur leikskóla og grunnskóla um allt land undirbjuggu daginn með því að æfa upp lag dagsins, *Það vantar spýtur*, eftir Ólaf H. Símonarson. Gerðu skólarnir sameiginlega atlögu að Íslandsmeti í kórsöng og líklegt er að það hafi tekist.

Hátíðardagskrá fór fram í Hörpu, hvar veittar voru viðurkenningar fyrir eitt og annað.

- Hvatningarverðlaun ársins hlaut **Korda Samfónía**, fyrir að nýta tónlist og miðla á skapandi hátt til að efla fólk til virkni í samfélaginu.
- Þjóðhátíð **Vestmannaeyja** hlaut „Gluggann“ í ár, fyrir að halda úti metnaðarfullri tónleikadagskrá og stuðla að nýsköpun í formi árlegs „þjóðhátíðarlags“.

- **Lilja Dögg Alfreðsdóttir** hlaut nýsköpunarverðlaun ársins, fyrir að tala fyrir og koma í framkvæmd lögum um tónlist og fyrstu opinberu tónlistarstefnu landsins, sem og að eiga stóran þátt í að koma á fót Tónlistarmiðstöð Íslands.
- Útflutningsverðlunin hlaut **Iceland Sync**, fyrir að stuðla að útbreiðslu íslenskrar tónlistar, m.a. með því að stefna saman innlendum og fjölþjóðlegum lagahöfundum, upptökustjórum og forleggjum.
- Heiðursverðlaunin í ár, „Litla fuglinn“, hlaut vefsvæðið **Glatkistan**, sem um all langt skeið hefur haldið utan um fróðleik og sagnfræðimola um íslenskt tónlistarfólk fyrr og nú. Vefurinn er hugarfóstur og einstaklingsframtak hins fórnfúsa og ástríðufulla tónlistaráhugamanns, **Helga Jónssonar**.
- Að lokum var **Rás 2** verðlaunuð sérstaklega þennan dag, á 40 ára afmælisdegi stöðvarinnar, en eins og kunnugt er, þá hefur „Rásin“ einatt verið ötul í stuðningi við íslenska tónlist.

Fræðsla um skattamál

Á hvassviðrískvöldi í nóvember bauð STEF uppá fræðslufund um skattamál höfunda, þar sem Margrét Á. Sigurðardóttir, sérfræðingur PwC í skattarétti, greindi m.a. frá kostum og göllum þess að fá höfundaréttartekjur í gegnum félag eða sem einstaklingur.

Einnig fjallaði Margrét um skattamál og heimilisfesti, en PwC vann álit fyrir STEF um það efni, þar sem horft er til skattalegs hagræðis þess að rétthafi sé meðlimur í STEFi fremur en erlendum samtökum.

Í stuttu máli er niðurstaðan sú, að verulegt skattalegt hagræði er af því að höfundar búsettir hér á landi séu meðlimir í STEFi.

[Hér má sjá upptöku af fundinum.](#)

Stytt samantekt helstu punkta úr álitinu:

- STEF annast greiðslu á fjármagnstekjuskatti af útgreiddum tekjum til höfunda. Þegar höfundur hefur fengið greitt frá STEFi, þá er þannig búið að draga frá 22% fjármagnstekjuskatt.
- STEF annast það fyrir hönd höfunda, að afla skattskylduvottorða til að komast hjá tvískattlagningu í upprunalandi höfundaréttartekna í þeim ríkjum sem Ísland hefur tvísköttunarsamninga við. Sé höfundur EKKI meðlimur í STEFi, en engu að síður búsettur á Íslandi, þá þarf höfundurinn sjálfur að sjá um allt það sem viðkemur skattgreiðslunni og því sjálfur að afla skattskylduvottorðs, telja tekjurnar fram á framtali og greiða fjármagnstekjuskatt allt að ári eftir að þeirra hefur verið aflað.
- Hafi skattur verið dreginn af tekjunum erlendis sem er nánast öruggt að hafi verið gert, þarf viðkomandi að óska sérstaklega eftir frádrætti hér á landi, sem samsvarar þeim skatti sem greiða hefði átt af tekjunum hér á landi (eða sem samsvarar þá 22% fjármagnstekjuskatti). Hafi höfundurinn engu að síður greitt hærri skatt erlendis en hann hefði greitt hér á landi sem meðlimur í STEFi, (sem er einnig mjög líklegt þar sem Ísland er eina landið sem býður upp á það skattahagræði að greiða 22% fjármagnstekjuskatt í stað hefðbundins launaskatts) þá þarf hann sjálfur að hafa samband við hin erlendu skattyfirvöld og óska eftir endurgreiðslu á mismuninum.

„Vindur í seglum“ – Uppskeruteiti

Árið 2020 hóf STEF tilraunaverkefni undir yfirskriftinni „Vindur í seglum“, sem snérist um að veita lítt reyndum kvenhöfundum eða fólki af minnihlutakyngervum aðstoð við að koma hugmyndum í verk og á framfæri, með fulltingi leiðbeinenda (e. „mentora“). Þótti verkefnið takast það vel að ákveðið að var að endurtaka það á tveggja ára fresti.

Í fyrra valdi jafnréttisnefnd STEFs þrjá þátttakendur úr fjölmörgum umsóknum og í haust komu hinar útvöldu saman í n.k. uppskeruteiti, þar sem viðstaddir hlýddu á lög úr þeirra ranni. Samkoman var á heimili Haraldar Þorleifssonar (sem kunnur er af áttakinu „Römpum upp Ísland“) studdi verkefnið með fjárframlagi. Kunnum við honum bestu þakki fyrir höfðingsskapinn.

Þátttakendur í ár voru þær **Kristrún Steingrímsdóttir**, **Guðrún Ólafsdóttir (RÚN)** og **Sigga Ózk**.

Á næsta ári verður þessu verkefni fram haldið.

Lagasmíðabúðir í Sopot

Í nóvember voru Gunnar Ingi Guðmundsson og Kristín Björk Kristjánsdóttir (Kira Kira) fulltrúar STEFs í lagsmíðabúðunum 'Sync-Camp' í borginni Sopot í Póllandi, þar sem fókusinn hefur verið á kvikmynda- og auglýsingatónlist.

Það er hið pólska systurfélag okkar, ZAIKS, sem stendur fyrir búðunum í borginni Sopot og býður þangað höfundum úr ýmsum áttum.

Gunnar Ingi birti í kjölfarið pistil á Facebook-síðu sinni, þar sem m.a. segir:

„Þessi vika hefur verið frábær og mjög lærdómsrík, við höfum kynnst svo mörgum frábærum lagahöfundum og tónskáldum, frábæru fólki frá ýmsum löndum. Sú vinátta mun vara til frambúðar.“

Þetta er í þriðja skipti sem STEF styrkir höfunda til Sopot-farar. Líklegt er að framhald verði á því, þannig að áhugasömum meðlimum bjóðist að sækja búðirnar næsta haust.

Uppfærður samningur við RÚV

Eftir langt samningaferli var í haust loks endurnýjaður og undirritaður nýr samningur milli STEFs og RÚV, sem felur í sér umtalsverðar hækkanir á greiðslum til STEFs.

Eldri samningur var í kjölinn frá árinu 1987, þannig að tímært var orðið að laga samningsskilyrði að ýmsum tæknibreytingum sem orðið hafa á undanförunum árum, með tilkomu stafrænnar dreifingar og breyttrar notkunar í gegnum hvers konar nýmiðla.

Þá var um leið skrifaður nýr kafli um tónsetningu myndefnis, sem skerpir mjög á reglum þar að lútandi. [Hér má fræðast um þann kafla.](#)

Samningur við Spotify endurnýjaður

Í haust endurnýjaði STEF samning sinn við tónlistarveituna Spotify til næstu tveggja ára. Í nýjum samningi hefur tekist að ná aðeins betri kjörum fyrir höfunda, sérstaklega á heimamarkaði (sem telst auk Íslands vera Noregur, Danmörk, Finnland og Svíþjóð).

Þá bætast nú við samninginn fjölmörg lönd í Afríku og Mið-Austurlöndum, til viðbótar við þau lönd önnur sem voru hluti af eldri samningi, en alls tekur samningurinn til 87 landa. Þetta ætti að leiða af sér að greiðslur fyrir streymi á Spotify í þessum löndum skili sér fyrr og betur til STEFs en áður.

Í hlaðvarpinu heyrði ég lag

Hlaðvörp (e. podcasts) hafa notið vaxandi vinsælda undanfarin misseri. STEF hefur um nokkurt skeið boðið uppá leyfi fyrir flutningi höfundaverndarvarinnar tónlistar í hlaðvarpi, í samstarfi við Samband flytjenda og hljómplötuframleiðenda (SFH).

Það hefur þó ekki verið á allra vitorði og reglulega þarf að benda framleiðendum á að afla sér leyfis til að flytja tónlist í hlaðvarpsþáttum.

[Hérna](#) er að finna fróðleik um þetta, sem og sérstaka verðskrá fyrir hlaðvörp.

Aðalúthlutun 2023

Aðalúthlutun ársins hefur nú að fullu farið fram, en hún tekur til opinbers flutnings innanlands, svo sem í útvarpi, sjónvarpi, sem og bakgrunnstónlistar hvers konar.

Desemberhluti aðalúthlutunar felur einnig í sér nokkra sértæka liði, svo sem frumflutningsálag og þóknun v. eintakagerðar til einkanota (IHM).

Vert er að hafa í huga, að aðalúthlutun er greidd út í tvennu lagi, annars vegar miðsumars (sk. miðsumarsúthlutun) og hins vegar í desember.

Í ár nam aðalúthlutun samtals u.þ.b. **271,3** milljónum, en þar af var miðsumarsúthlutunin **121,5** milljónir. Í fyrra nam aðalúthlutun alls um **238** milljónum, þannig að hækkunin á milli ára er tæplega 14%.

2023

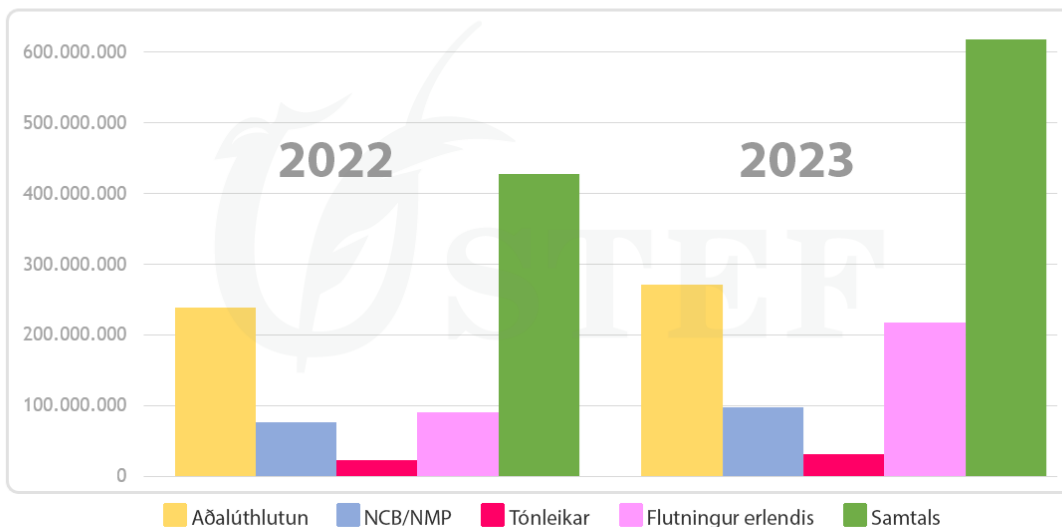
Eins og verið hefur hin seinni ár, þá voru innlendar úthlutanir ársins 12 talsins. Námu þær samtals um **618** milljónum. Auk þess var **191** milljón úthlutað til erlendra rétthafa, þannig að alls var úthlutað **809** milljónum í ár, sem er algjört met.

Til glöggvunar má benda á að þetta er 37% hækkun frá fyrra ári, sem einnig var metár. Vart þarf að taka fram, að stjórn og starfsfólk STEFs er býsna kátt yfir þessu.

Skilagreinar eru aðgengilegar á [Mínum síðum](#).

Meðfylgjandi mynd sýnir samandregið lit yfir úthlutanir STEFs á árinu 2023.

INNLENDAR ÚTHLUTANIR YFIRLIT & SAMANBURÐUR 2022-2023

ÚTHLUTANIR (fjöldi)	SAMTALS 2022	SAMTALS 2023	BREYTING MILLI ÁRA
Aðalúthlutun (2)	238.149.071	271.277.210	13,91%
NCB/NMP (4)	76.648.636	97.623.154	27,36%
Tónleikar (2)	22.154.343	31.387.169	41,68%
Flutningur erlendis (4)	89.925.774	217.539.181	141,91%
Samtals	426.877.824	617.826.714	44,73%

*Starfsfólk STEF's þakkar samskiptin á
árinu 2023 og óskar meðlimum gleðilegra
jóla og farsældar á komandi ári*

